

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXII. Uxor, absque expresso mariti consensu, non potest de dote,
bonisque communibus, facere eleëmosynas magnas, quibus familia valde
incommodaretur, saltem extra proximi necessitatem extremam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

levatur eo modo, quo præcipitur per eleemosynæ præceptum. Unde quemadmodum jejunii Ecclesiastici præcepto non satisfit per cilicium, tamen finis istius præcepti sit corporis maceratio, & hæc æquè fiat cilicio, quàm jejunio. Quia præcepto isto non præcipitur corporis maceratio quomodo-cumque facta, sed facta per jejunium. Ita similiter, &c.

326 Dixi, dum proximus est simpliciter pauper. Si enim non sit simpliciter talis, sed secundum quid dumtaxat, v.g. pecuniâ indigens in hoc loco, dives in alio; respectu ipsius non urget eleemosynæ præceptum; ideòque sufficere videtur ipsum juvare per mutuum.

CAPUT XXXII.

Uxor, absque expresso mariti consensu, non potest de dote, bonisque communibus, facere eleemosynas magnas, quibus familia valde incommodaretur, saltem extra proximi necessitatem extremam.

327 Ita S. Thomas 2. 2. q. 32. a. 8. ad 2. communiter receptus. Et probatur, quia licet uxor sit socia viri, eique æqualis in actu matrimonii; ad ipsam tamen (secundum leges) non pertinet administratio bonorum illorum, sed ad virum, qui caput est mulieris, & ita quidem, ut sicut Ecclesia subiecta est Christo, ita & mulieres viris suis in omnibus. Ephes. 5.

328 Et ideò S. Augustinus epist. 199. nunc 262. arguit Ecdiciam maritatum, quæ de eiusmodi bonis, absque scitu & consensu mariti, disposuerat summam notabilem in eleemosynas: quia, inquit, *mulieribus conjugatis non licet dicere, facio quod volo de meo: cum & ipsa non sit sua, sed capitis sui, hoc est viri: ipsamque alloquens, jubet ut à marito petat veniam: Scribe ad eum satisfactio-nem, petens veniam, quia in eum peccasti, quod præter ejus consilium & voluntatem de rebus tuis fecisti, quod faciendum putasti.*

329 Dixi 1.º. notabilem summam. Potest namque sine expresso viri sui consensu erogare eleemosynas vulgares, modicas, iisque similes, quas aliæ suæ conditionis solent communiter erogare. Cùm hoc pertineat ad decentiam status ipsius, nec maritus in eo possit esse rationabiliter invitus. Debet enim ipsam decenter tractare: utpote sociam, non ancillam. Ita Doctores communiter, addentes, quòd maritus non ideò statim judicandus sit absolutè nolle, quòd de eo subinde conqueratur. Tum quia ideò plerumque mariti conqueruntur, quia timent, ne, si sileant, excedat uxor, indiscretas eleemosynas dando. Tum quia mariti quidam adeò morosi sunt, & uxori bus molesti, ut de omnibus ferè conquerantur. Tum denique quia, ut S. Raymundus advertit, fo-

Tom. II.

lent mariti facere prohibitionem uxori bus absolutè, ut sic temperent eas, non à toto, sed ab excessu.

Dixi 2.º. *extra necessitatem extremam.* In ea quippe, si maritus non det, ipsa intrepidè dare potest & debet. Aliàs peccaret. Ita S. Raymundus l. 11. tit. de furt. §. 9. post S. Thomam loco citato.

Si etiam maritus absens fuerit, vel mentis impos, vel uxori administrationem bonorum concesserit, vel si (ultra dotem sufficientem viro allatam) aliquod lucrum (non deferendo familiæ curam) arte vel industria lucratur, vel habeat bona paraphernalia (id est sibi, ultra dotem, à parentibus aut aliis in usus suos donata) ex iis eleemosynam, inconsulto, imò invito marito, erogare potest. Ita S. Thomas, & S. Raymundus ibidem, qui id probat ex L. hac lege C. de pactis conventis.

Sunt etiam qui docent, posse, irrequisito mariti consensu, de bonis communibus moderatas eleemosynas facere pro mariti conversione, vel avertenda æterna temporalivè ipsius punitione, exemplo Abigail 1. Reg. 15. Et generaliter ubi maritus tenetur, nec facit. Si tamen inde præviderentur grandes rixæ domesticæ, vel alia inconvenientia magna, imprudenter ageret uxor, mariti avaritiam supplendo, vel etiam jure suo utendo. Melius proinde faceret, Deo tunc bonam voluntatem suam offerendo, istaque inconvenientia ex charitate, quam familiæ suæ debet, evitando.

Extra istas quoque circumstantias, in quibus maritus ex avaritia debitas omittit eleemosynas, videtur esse licitum uxori, earum medietatem invito marito facere, quas cum ipso facere deberet. Quia lex de necessitate consensûs mariti, in quantum provenit ex jure positivo, videtur cedere legi naturali de faciendis eleemosynis, ex bonis, quorum medietas ad ipsam pertinet, dum maritus est irrationabiliter invitus. Cùm jus positivum, non solum in ista materia, sed & in aliis multis obligare definat, dum jus naturæ contrarium exigit. Idque locum habere videtur etiam in patria Leodiensi, in qua dominium omnium bonorum familiæ competit viro. Quia positivæ leges patriæ Leodiensis sic videntur intelligendæ, ut uxor, absque viri consensu, bona familiæ alienare, vel de iis disponere non possit, extra casus, in quibus naturæ lex ad id obligat: sed non sic, ut de iis, tamquam communibus bonis, uxor vivere non possit, nec de iis eleemosynas facere, ad quas naturæ lex obligat, saltem quoad medietatem, quæ isto casu considerari potest ut pertinens ad uxorem. Et quis Theologus uxorem isto casu argueret culpæ gravis? Levem verò culpam abstergeret charitatis affectus, piam animam tunc movens ad eleemosynas illas. Quis enim nisi Spiritus pietatis & charita-

Mm 2

tis ipsam moveret ad largiendum sua? Hoc tamen dictum sit salvo meliori iudicio.

CAPUT XXXIII.

Non sola corporalis eleemosyna praecepta est, verum & spiritualis, signanter correctio fraterna.

333 **C**um proximi necessitates aliae spirituales sint, corporales aliae, quemadmodum corporaliter ipsi debemus subvenire; ita & spiritualiter. Modos varios suggerit Augustinus Enchirid. c. 72. hisce verbis: *Non solum qui dat esurienti cibum, sitienti potum, nudo vestimentum, peregrino hospitium, fugienti latibulum, agro vel incluso visitationem, captivo redemptionem, debili subvectionem, caeco deductionem, tristi consolationem, non sano medicinam, erranti viam, deliberanti consilium; & quod cuique necessarium est indigenti, verum etiam & qui dat veniam petenti, eleemosynam dat, & qui emendat verbere in quem potestas datur, vel coercet aliquam disciplinam, & peccatum ejus, quo ab illo laesus est, aut offensus, dimittit ex corde, vel orat ut ei dimittatur; non solum in eo quod dimittit atque orat, verum etiam in eo quod corripit, & aliquam emendatorem poenam plectit, eleemosynam dat: quia misericordiam praestat. Multa enim bona praestantur invito, quando eorum consilium utilitati, non voluntati: quia ipsi sibi inveniuntur esse inimici; amici vero eorum potius illi quos inimicos putant, & reddunt (errando) mala pro bonis, cum reddere mala Christianus non debeat pro malis. Multa itaque sunt genera eleemosynarum, quae cum facimus, adjuvamus ut dimittantur nobis nostra peccata.*

334 Est itaque correctio fraterna, spiritualis eleemosyna, qua quis proximum, per secretam admonitionem, ex affectu charitatis, revocare conatur a peccato, in quantum est ei nocivum. Ita S. Thomas q. 33. a. 1. dicens, quod *correctio, quae adhibet remedia peccato, in quantum est quoddam malum ipsius peccantis... est proprie fraterna correctio, quae ordinatur ad emendationem delinquentis. Quodque fraterna correctio est actus charitatis: quia per eam repellimus malum fratris, cujus remotio tanto magis pertinet ad charitatem, quam etiam remotio exterioris damni, vel etiam corporalis nocimenti, quantum contrarium bonum virtutis magis affine est charitati, quam bonum corporis, vel exteriorum rerum.*

335 Spiritualis ista eleemosyna cadit sub praeccepto naturali & divino. Naturali quidem, tum quia comprehenditur sub praeccepto naturali dilectionis proximi: utpote quem verè ac sincerè non diligit, qui non vult ipsi bonum vitae aeternae, peccatumque ab ejus consecutione prohibens ab ipso non removet, cum potest. Quisquis verò lethalliter peccantem non corripit, *ubi debet, &*

quando debet, & secundum quod debet (ut loquitur S. Thomas) verè ac sincerè non vult ipsi bonum vitae aeternae, nec peccatum ab eo excludens removere: cum nec bonum illud pro posse procuret, nec peccatum removeat. Tum quia innata ratio dicitur, non minùs, imò magis subveniendum esse proximo in necessitate spirituali, quam corporali.

336 Quòd cadat etiam sub speciali praeccepto divino, constat ex Matth. 19. *Si peccaverit in te* (id est coram te, seu te sciente, uti S. Thomas exponit quodlib. 11. a. 12.) *frater tuus, vade & corripe eum inter te, & ipsum solum.* Verbis quippe istis praecceptum contineri, communis est traditio sanctorum Patrum, Chrysostomi homil. 62. Basilii in reg. brevior. ad interrog. 47. Augustini ferm. 16. nunc 82. de verb. Dom. c. 7. Gregorii Magni l. 4. epist. 56. Ambrosii, Hieronymi, &c.

CAPUT XXXIV.

Declaratur quando facienda sit correctio.

337 **S**apienter observat S. Thomas a. 2. quòd *Sactus virtutum non quolibet modo fieri debet, sed observatis debitis circumstantiis, quae requiruntur ad hoc quòd sint actus virtuosus, ut scilicet fiat ubi debet, & quando debet, & secundum quod debet. Quia verò inter istas circumstantias praecipue attendenda est ratio finis... correctio autem fraterna ordinatur ad fratris emendationem; idèd hoc modo cadit sub praeccepto, secundum quod est necessaria ad istum finem; non autem ita quòd quolibet loco vel tempore frater delinquens corrigendus sit. Sunt tamen & alii fines propter quos facienda proximi correctio, uti explicabitur n. 338.*

338 Certae itaque conditiones ac circumstantiae requiruntur ad obligationem hujus praeccepti. Prima est nota tibi necessitas proximi, dum utique scis, aut valde probabiliter cognoscis, proximum peccasse, nec emendaturum se, nisi corrigatur. Quemadmodum enim corporalis eleemosyna praecceptum non obligat, nisi dum proximus est in necessitate ejus corporali; ita nec eleemosyna spiritualis praecceptum obligat, nisi dum proximus est in necessitate ipsius spirituali. In qua non est respectu mei, dum prudenter credo proximum, utpote timoratae conscientiae, suapte sponte se emendaturum, vel emendandum per alium, v. g. per Confessarium, vel Superiorem.

339 Secunda conditio est utilitas correctionis. Ad quam dijudicandam scire par est, obligationem correctionis proximi ex quatuor capitibus oriri posse. Primum est honor Dei, in circumstantiis, in quibus ipsius conservationi specialiter providere tenemur. Secundum est emendatio proximi, uti ex S. Thoma dixi n. 336. Tertium ca-